

**گزارش وضعیت کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند در نظام رتبه بندی کتابخانه های تابعه
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (ایرانداک) بر پایه سامانه آمار کتابخانه ها (آک)**

در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹

دانشگاه بیرجند

معاونت پژوهش، فناوری و نوآوری

کتابخانه مرکزی و مرکز نشر

کتابخانه مرکزی و مرکز نشر

مرداد ماه ۱۴۰۰

دانشگاه بیرجند

معاونت پژوهش، فناوری و نوآوری

کتابخانه مرکزی و مرکز نشر

گزارش وضعیت کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند در نظام رتبه بندی

کتابخانه های تابعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (ایرانداک)

بر پایه سامانه آمار کتابخانه ها (آک)

در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹

مرداد ماه ۱۴۰۰

کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند

مقدمه:

« گزارش‌هایی از آمار کتب و مجلات کتابخانه معارف» در سال ۱۳۰۷ یا « آمار کارمندان اداره کتابخانه ملی در سال ۱۳۲۴» که هم‌اکنون در آرشیو ملی ایران نگهداری می‌شوند، می‌توانند از نخستین کوشش‌ها در این زمینه به‌شمار روند. ولی « نظری اجمالی به آمار کتابخانه‌های کشور » در شش صفحه، شاید نخستین کار ساخت‌یافته در این زمینه باشد که در سال ۱۳۵۳ چاپ شده است. امروزه آمار بسیاری از کتابخانه‌ها هست که وضعیت آنها را از دیدگاه‌های گوناگون نشان می‌دهند. با کاربرد فناوری اطلاعات در این زمینه، سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) برای گردآوری و گزارش آمار کتابخانه‌ها با کارکردی دو سویه راه‌اندازی شده است. این سامانه آمار و اطلاعاتی را از کتابخانه‌ها به کاربران ارائه می‌کند که بر پایه آن بتوانند از خدمات کتابخانه‌ها بهره‌برداری بهتری کنند. کاربران می‌توانند با جست‌وجوی کتابخانه‌ها بر پایه فیلدهای گوناگون و همچنین فیلترهای چندگانه به اطلاعات آنها دست یابند و برای مراجعه به هر یک از آنها تصمیم بگیرند. این سامانه از سوی دیگر، آماری را از وضعیت روز کتابخانه‌ها و روند آنها در سال‌های گوناگون در زمینه‌های نیروی انسانی، زیرساخت، مجموعه، اعتبارات، و خدمات برای سیاست‌گذاران فراهم می‌سازد. سیاست‌گذاران می‌توانند از این اطلاعات برای تصمیم‌گیری درباره تخصیص منابع یا ارزیابی بهره‌برند. این سامانه نخستین سامانه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) است که آمار را در چارچوب سیاست‌ها و ضوابط اجرایی حاکم بر آمایش آموزش عالی در جمهوری اسلامی ایران و مناطق ده‌گانه آن نیز در دسترس کاربران می‌گذارد.

به گزارش پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) در میان ۲۲۶ کتابخانه تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند رتبه پانزدهم را کسب نموده است. در این نظام رتبه بندی آمار کتابخانه‌های دانشگاه‌های تابعه وزارت عتف بر اساس استاندارد NISO Z39.7 گردآوری و در سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) به نشانی: AK.irandoc.ac.ir منتشر شده است. این آمار بر پایه پنج شاخص: مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات و خدمات تنظیم شده است.

برای جست‌وجو واژه یا عبارتی وارد کنید.

استان شهر منطقه آمایش سازمان وابسته به

جست‌وجو

شمار کتابخانه‌ها در سازمان مادر (سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷)

۴	وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری
۱	مؤسسه‌های آموزش عالی غیردولتی-غیرانتفاعی
۱	سایر دستگاه‌های اجرایی

بیشتر

تازه‌ترین کتابخانه‌ها

- کتابخانه دانشگاه عدالت (غیردولتی- غیرانتفاعی) - دانشگاه عدالت
- کتابخانه مرکزی دانشگاه علم و صنعت ایران - دانشگاه علم و صنعت ایران
- کتابخانه مؤسسه آموزش عالی سینا (غیردولتی- غیرانتفاعی) - مؤسسه آموزش عالی سینا
- کتابخانه خلیفه - تمام دانشگاه صنعت مالک اشتر - دانشگاه صنعتی مالک اشتر

برای شرکت در نظرسنجی درباره این سامانه کلیک کنید.

Connectina...

در سالهای گذشته کتابخانه مرکزی در این نظام رتبه بندی حضور داشته و همه ساله رتبه چشم گیری را به خود اختصاص داده است. در سال ۱۳۹۹ کتابخانه مرکزی دانشگاه در میان ۲۲۶ کتابخانه در شاخص منابع بیست و هشتم، در شاخص نیروی انسانی شانزدهم، مساحت مخزن هفدهم، مساحت سالن مطالعه بیست و دوم، هزینه برای گردآوری منابع داخلی پانزدهم، هزینه کرد منابع خارجی هفتم، هزینه کرد برای تحقیق و توسعه یکم، شاخص اعضاء چهاردهم، تعداد امانت به مراجعان یازدهم شده است.

بدین ترتیب این واحد در میان ۳۱ کتابخانه برتر دانشگاهها و مراکز پژوهشی تابعه وزارت علوم تحقیقات و فناوری (عتف) رتبه پانزدهم را کسب نموده است. (مطابق جدول شماره ۲). جدول ذیل تعداد نیروهای انسانی موجود در کتابخانه های مرکزی برتر دانشگاههای کشور را نشان می دهد. تعداد نیروهای انسانی کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند کمتر از کتابخانه های دانشگاههای دیگر است.

جدول شماره (۱): مقایسه نیروی انسانی کتابخانه ها

ردیف	نام کتابخانه	تعداد نیروی انسانی	توضیحات
۱	دانشگاه تهران کتابخانه مرکزی	۵۵ نفر	
۲	دانشگاه فردوسی مشهد مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی	۴۲ نفر	
۳	دانشگاه شیراز (کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد)	۲۴ نفر	
۴	دانشگاه اصفهان کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد	۲۷ نفر	
۵	دانشگاه الزهرا کتابخانه مرکزی	۱۸ نفر	
۶	دانشگاه صنعتی امیرکبیر کتابخانه مرکزی	۲۳ نفر	
۷	دانشگاه صنعتی شریف کتابخانه مرکزی	۳۴ نفر	
۸	دانشگاه صنعتی اصفهان کتابخانه مرکزی	۲۲ نفر	
۹	شهید باهنر کرمان کتابخانه مرکزی	۲۲ نفر	
۱۰	دانشگاه بیرجند کتابخانه مرکزی و مرکز اطلاع رسانی	۱۳ نفر	

کتابخانه دانشگاهها و پژوهشگاههای برتر زیرپوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری

«در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ با ارزش مطلق»

بر پایه سامانه آمار کتابخانه ها (آک) AK.IRANDOC.AC.IR

در میان ۲۲۶ کتابخانه از کتابخانه های تابعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بر پایه سامانه آمار کتابخانه های دانشگاهی (آک) ۳۱ کتابخانه در میان ۲۲۶ کتابخانه دانشگاهی جزو کتابخانه های برتر در این رتبه بندی قرار گرفته اند. مطابق آنچه در جدول شماره ۲ آمده است کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند رتبه پانزدهم را به خود اختصاص داده است.

جدول شماره ۲: کتابخانه های برتر دانشگاهها و مرکز پژوهشی تابعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹

رتبه خدمات از ۲۲۶		رتبه اعتبارات از ۲۲۶				رتبه زیرساخت از ۲۲۶		رتبه نیروی انسانی از ۲۲۶			رتبه مجموعه از ۲۲۶		نام موسسه (کتابخانه)	رتبه	میانگین امتیاز
شمار امانت به مراجعین	اعضاء	هزینه کرد برای تحقق و توسعه	هزینه کرد برای منابع خارجی به ریال	هزینه کرد برای منابع داخلی به ریال	مساحت تالار مطالعه	مساحت مخزن	همه کارکنان	کارکنان با رشته های دیگر	کارکنان با رشته تحصیلی کتابداری	همه منابع	کتاب چاپی جلد				
۵	۶	۱	۲	۹	۱۲	۷	۴	۸	۱	۳	۴	دانشگاه فردوسی مشهد کتابخانه مرکزی	۱	۵	
۳۲	۱	۱	۶	۴	۸	۸	۱	۱	۲	۱	۱	دانشگاه تهران (کتابخانه مرکزی)	۲	۵,۳۳	

گزارش وضعیت کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند در نظام رتبه بندی کتابخانه های تابعه عتف

۱	۹	۱	۹	۱۱	۲۷	۴	۶	۸	۵	۷	۲	دانشگاه اصفهان کتابخانه مرکزی	۷,۵	۳
۶	۲۳	۱	۱۹	۸	۶	۱	۹	۳	۱۳	۶	۶	دانشگاه شیراز کتابخانه مرکزی	۸,۴	۴
۱۸	۲	۱	۷	۱	۸	۲	۱۲	۱۲	۷	۱۳	۲۸	دانشگاه تبریز کتابخانه مرکزی	۹,۲۵	۵
۲	۱۵	۱	۳۲	۸	۱	۲	۱۱	۱۱	۷	۱۲	۱۰	دانشگاه صنعتی اصفهان کتابخانه مرکزی	۹,۳۳	۶
۳۹	۷	۱	۳	۸	۲۲	۳	۷	۵	۸	۱۱	۹	دانشگاه بوعلی سینا کتابخانه مرکزی	۱۰,۲۵	۷
۸	۱۹	۱	۴	۲۰	۱۹	۱۹	۴	۶	۳	۹	۱۵	دانشگاه تربیت مدرس کتابخانه مرکزی	۱۰,۵۸	۸
۳	۱۸	۱	۲۸	۲	۱۹	۱۰	۱۴	۱۵	۶	۸	۴	دانشگاه رازی کتابخانه مرکزی	۱۰,۶	۹
۳۵	۴	۱	۲۱	۲۲	۲	۱۵	۱۱	۱۲	۶	۲	۱۱	دانشگاه علامه طباطبایی کتابخانه مرکزی	۱۱,۸۳	۱۰
۴۵	۱۰	۱	۱۰	۵	۸	۱۴	۹	۱۲	۵	۱۶	۱۲	دانشگاه الزهرا (س) کتابخانه مرکزی	۱۲,۲۵	۱۱
۹	۲۰	۱	۱۳	۲۶	۴	۲۶	۱۰	۱۱	۶	۱۰	۱۳	دانشگاه صنعتی امیر کبیر کتابخانه مرکزی	۱۲,۴۱	۱۲
۴	۱۲	۱	۱۰	۱۲	۲۸	۲۰	۱۸	۱۳	۱۲	۱۹	۱۴	دانشگاه گیلان کتابخانه مرکزی	۱۳,۵۸	۱۳
۲۴	۳	۱	۲۳	۳۰	۵۰	۴	۵	۷	۴	۴	۱۹	دانشگاه شهید بهشتی کتابخانه مرکزی	۱۴,۵	۱۴
۱۱	۱۴	۱	۷	۱۵	۲۲	۱۷	۱۶	۱۲	۱۱	۲۸	۲۹	دانشگاه بیرجند کتابخانه مرکزی و مرکز نشر	۱۵,۲۵	۱۵
۲۳	۱۶	۱	۱۴	۲۱	۵	۲۵	۱۵	۱۱	۱۱	۲۲	۲۰	دانشگاه شهید باهنر کرمان کتابخانه مرکزی	۱۵,۳۳	۱۶
۱۹	۸	۱	۱	۱۸	۲۳	۲۸	۱۸	۱۳	۱۲	۲۴	۲۴	دانشگاه سمنان کتابخانه مرکزی	۱۵,۷۵	۱۷
۷	۱۳	۱	۳۲	۴۵	۱۰	۸	۸	۷	۸	۲۱	۳۱	دانشگاه شهید جمران اهواز کتابخانه مرکزی	۱۵,۹۱	۱۸
۲۴	۳۵	۱	۳۲	۴۵	۳	۱۷	۲	۲	۱۰	۱۴	۸	دانشگاه سیستان و بلوچستان کتابخانه مرکزی	۱۶,۰۸	۱۹

گزارش وضعیت کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند در نظام رتبه بندی کتابخانه های تابعه عتف

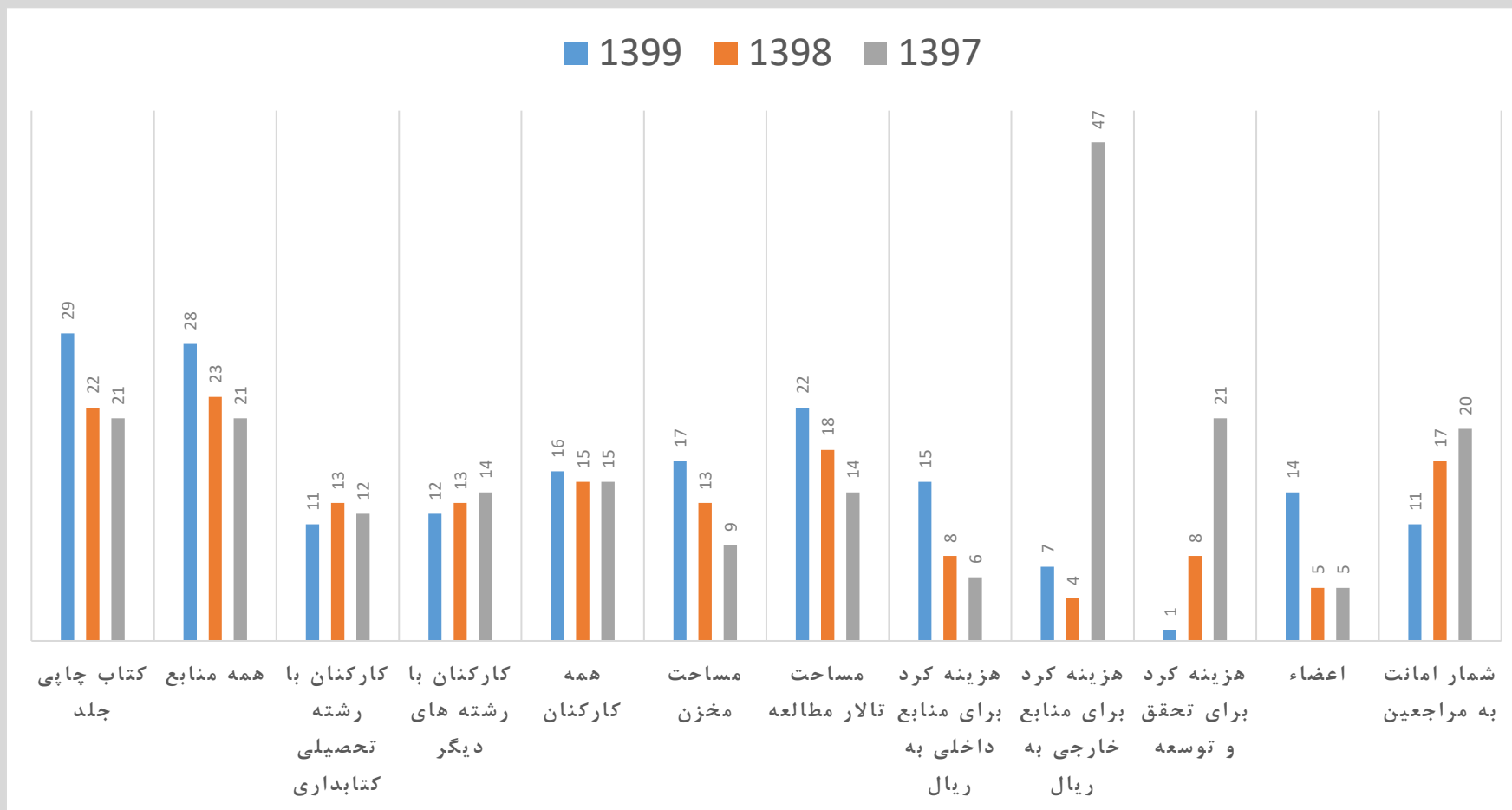
۲۶	۱۷	۱	۵	۶	۶۲	۸	۲۰	۱۶	۱۱	۲۰	۷	دانشگاه یزد کتابخانه مرکزی	۱۶,۵۸	۲۰
۴۹	۳۳	۱	۳۲	۴۵	۸	۸	۶	۵	۷	۵	۵	دانشگاه صنعتی شریف کتابخانه مرکزی	۱۷	۲۱
۱۰	۲۵	۱	۳۲	۲۷	۸	۲۴	۱۶	۱۲	۱۱	۲۷	۲۱	دانشگاه بین المللی امام خمینی ره کتابخانه مرکزی	۱۷,۸۳	۲۲
۲۱	۲۱	۱	۳۲	۴۵	۷	۱۱	۲۰	۱۲	۱۵	۲۳	۱۸	دانشگاه کردستان کتابخانه مرکزی	۱۸,۸۳	۲۳
۵۰	۵	۱	۳۲	۴۵	۹	۱۳	۱۵	۷	۱۵	۱۵	۲۳	دانشگاه علم وصنعت ایران کتابخانه مرکزی	۱۹,۱۶	۲۴
۵۶	۱۱	۱	۳۲	۴۵	۱۴	۵	۱۳	۱۱	۹	۱۸	۱۷	دانشگاه مازندران کتابخانه مرکزی	۱۹,۳۳	۲۵
۶۲	۲۲	۱	۳۲	۴	۸	۱۸	۱۷	۷	۱۷	۴۸	۲۲	دانشگاه صنعتی شاهرود کتابخانه مرکزی	۲۱,۵	۲۶
۲۲	۳۱	۱	۳۲	۴۵	۱۵	۳۵	۱۶	۱۰	۱۳	۳۵	۲۵	دانشگاه ایلام کتابخانه مرکزی	۲۳,۳۳	۲۷
۲۵	۶۳	۱	۳۲	۴۵	۳۸	۸	۲۲	۱۰	۱۹	۱۷	۱۶	دانشگاه مفید کتابخانه مرکزی	۲۴,۶۶	۲۸
۶۲	۵۴	۱	۳۲	۴۵	۳۴	۳۹	۱۳	۴	۱۵	۳۳	۳۰	دانشگاه زابل کتابخانه مرکزی	۳۰,۱۶	۲۹
۸۴	۶۱	۱	۳۲	۴۵	۳۳	۱۶	۲۶	۱۷	۱۶	۲۶	۲۷	دانشگاه فردوسی مشهد کتابخانه دانشکده ادبیات و علوم انسانی	۳۲	۳۰
۱۰۳	۲۹	۱	۳۲	۴۵	۴۴	۳۶	۲۱	۱۲	۱۶	۲۵	۲۶	دانشگاه شهید مدنی آذربایجان کتابخانه مرکزی	۳۲,۵	۳۱

مقایسه رتبه کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند در نظام رتبه بندی کتابخانه های تابعه وزارت علوم تحقیقات و فناوری آک در سال تحصیلی ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹

آنچه در جدول شماره ۳ و نمودار شماره یک ملاحظه می فرمایید رتبه کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه در بین سالهای ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ است. مقایسه امتیازهای مکتسبه در ۱۲ شاخص اساسی این نظام رتبه بندی نشان می دهد که در طی سالهای مذکور این واحد توانسته است امتیازات قابل ملاحظه ای دریافت کند. امید است به لطف حق و حمایت هیات رئیسه محترم دانشگاه و خصوصا معاونت محترم پژوهشی دانشگاه این روند رو به رشد همچنان ادامه یابد.

رتبه خدمات		رتبه اعتبارات		رتبه زیرساخت		رتبه نیروی انسانی		رتبه مجموعه		نام موسسه (کتابخانه)	تعداد کتابخانه های مورد ارزیابی	سال تحصیلی		
شمار امانت به مراجعین	اعضاء	هزینه کرد برای تحقق و توسعه	هزینه کرد برای منابع خارجی به ریال	هزینه کرد برای منابع داخلی به ریال	مساحت تالار مطالعه	مساحت مخزن	همه کارکنان	کارکنان با رشته های دیگر	کارکنان با رشته تحصیلی کتابداری				همه منابع	کتاب چاپی جلد
۱۱	۱۴	۱	۷	۱۵	۲۲	۱۷	۱۶	۱۲	۱۱	۲۸	۲۹	دانشگاه بیرجند کتابخانه مرکزی و مرکز نشر	۲۲۶	۱۳۹۹-۹۸
۱۷	۵	۸	۴	۸	۱۸	۱۳	۱۵	۱۳	۱۴	۲۳	۲۲	دانشگاه بیرجند کتابخانه مرکزی و مرکز اطلاع رسانی	۲۰۳	۱۳۹۸-۹۷
۲۰	۵	۲۱	۴۷	۶	۱۴	۹	۱۵	۱۴	۱۲	۲۱	۲۱	دانشگاه بیرجند کتابخانه مرکزی و مرکز اطلاع رسانی	۱۶۵	۱۳۹۷-۹۶

جدول شماره ۳: رتبه مکتسبه کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند بر اساس شاخص های نظام رتبه بندی کتابخانه های آک در سالهای ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹

نمودار شماره ۱: رتبه مکتسبه کتابخانه مرکزی و مرکز نشر دانشگاه بیرجند بر اساس شاخص های نظام رتبه بندی آک در بین سال های تحصیلی ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹

فرصت ها، چالش ها و راهکارها

۱. ادغام کتابخانه های دانشکده های دانشگاه در کسب رتبه برتر موثر بوده است
۲. تمرکز نیروی انسانی موجود و ارائه خدمات متنوع در این رتبه بندی نقش داشته است
۳. کمبود نیروی انسانی
۴. یک مسأله، نظام اداری و وابستگی بخش مهمی از تصمیمات جاری به بخش های دیگر و مدیریت های بالادستی است. بنابراین شما اختیار لازم را ندارید.
۵. جذب خیرین در درجه اول خیرینی که بتوانند با کمک مالی، بخشی از تجهیزات کتابخانه را فراهم کنند.
۶. مشکلات مالی که البته برای دانشگاه جنبه عمومی دارد، اما کتابخانه به عنوان مرکزی که نمی تواند درآمد مهمی داشته باشد، این مشکل را بیشتر حس می کند.
۷. عملیاتی کردن کتابخانه دیجیتال به منظور ارائه متن کامل پایان نامه به متقاضیان، به شرط این که دو سال از دفاع آنها گذشته باشد و دیگر منابع موجود دیجیتال.
۸. راه اندازی بخش علم سنجی (نیروی انسانی، تجهیزات و امکانات)
۹. تاسیس کمیته انتخاب کتاب در کتابخانه مرکزی
۱۰. مشارکت بیش از پیش گروه های آموزشی جهت خرید بهینه منابع مورد نیاز دانشجویان و اعضای هیات علمی
۱۱. بررسی حوزه های موضوعی مورد علاقه مراجعین از طریق گزارشات موجود در نرم افزار امانت کتابخانه جهت تامین منابع مورد نیاز
۱۲. خریداری کتب عمومی مانند کتب تاریخی، ادبی، رمان و غیره که مورد علاقه خوانندگان است. به منظور
۱۳. دسترسی به دو میلیون جلد کتاب لاتین در سامانه مگاپیپر
۱۴. دسترسی به ۸۶ پایگاه اطلاعاتی و انجمن علمی لاتین و ۴ پایگاه اطلاعاتی فارسی به صورت برخط
۱۵. دسترسی به ۱۸۰۰ پایگاه اطلاعاتی و انجمن علمی لاتین به صورت غیر برخط (آفلاین)
۱۶. امکان مطالعه و تحقیق با ظرفیت ۶۰۰ صندلی در سالن های مطالعه، سالن های اطلاع رسانی و بخش مرجع
۱۷. امکان استفاده از خدمات اینترنت و کامپیوتر با ظرفیت ۱۲۸ کامپیوتر در سالن های اطلاع رسانی ۱ و ۲ و ۳
۱۸. راه اندازی بخش بیرجند شناسی در کتابخانه مرکزی و مرکز نشر
۱۹. افزایش منابع چاپی کتابخانه مرکزی و مرکز نشر در طول سال

راهکارهای افزایش ارتقاء رتبه کتابخانه مرکزی و مرکز نشر

۱. افزایش میزان کتب چاپی کتابخانه
۲. افزایش میزان منابع دیگر شامل نشریات، پایان نامه ها ، اسناد و مدارک و غیره
۳. افزایش نیروی انسانی متخصص
۴. افزایش میزان خرید و هزینه کرد منابع داخلی
۵. افزایش زیربنای مخزن کتابخانه
۶. افزایش زیربنای سالن های مطالعه کتابخانه

منابع و مأخذ

۱. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) irandoc.ac.ir
۲. سامانه آمار کتابخانه های دانشگاهی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ak.irandoc.ac.ir